Konsumentverket/KO

RAPPORT 2006:5

Barnvagnar

Marknadskontroll av tio förstavagnar hösten 2003

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning	4
Provning	6
Resultat	7
Slutsats	9
Bilaga 1 - Produktsäkerhetslagen	10
Bilaga 2 - Bilder på de provade barnvagnarna	11

Barnvagnar
Marknadskontroll av tio förstavagnar hösten 2003
RAPPORT 2006:5

© Konsumentverket 2006

Sammanfattning

Konsumentverkets marknadskontroll av barnvagnar har främst riktats mot de märken och modeller på barnvagnar där verket under senare år blivit uppmärksammad på brister i säkerheten. De 10 utvalda kombinerade sitt- och liggvagnarna har provats efter den nyss antagna standarden EN1888. När standarden trädde i kraft i april 2003 var det efter 10 års arbete inom den europeiska standardiseringen. Det har tidigare inte funnits någon standard för denna produkt.
Verket kunde redan innan standarden EN1888 trätt i kraft konstatera att det saknats en tillfredställande provningsmetod för de vändbara- och/eller reglerbara handtag som idag dominerar marknaden. Därför provades de i marknadskontrollen ingående vagnarna efter ett tilläggsförslag på krav och testmetod till standarden som är under utarbetande.
Resultatet av provningen visar att en vagn underkändes vid provning av handtaget och att de flesta vagnarna uppvisade andra brister, främst underkända bromsar. Endast en vagn klarade sig helt utan anmärkning. Samtliga återförsäljare och tillverkare som fått sin produkt underkänt på en eller flera punkter agerade omedelbart för förbättra vagnens säkerhet.
Med tanke på att standarden inte trädde i kraft förrän i april 2003 och att provningen genomfördes redan i dec 2003, var det förhållandevis otillfredsställande resultatet inte oväntat. Att Konsumentverket uppmärksammat branschen på konstruktionsbristerna i reglerbara- och vändbara handtag kan ha spelat roll för resultatet av den delen av provningen.

Inledning

Barnvagnar är en produkt som används av alla som har små barn i sin vård. Den första barnvagnen används i det dagliga livet. Det förväntas att en barnvagn tål påfrestningen av att dras i trappor, åka i rulltrappor och att man kan ta sig av och på bussar och tåg med någon last i varukorg och på handtaget. Det är ett normalt sätt att använda sin barnvagn.
Vagnarna används ofta till mer än ett barn och andrahandsmarknaden är stor. Konsumentverkets marknadskontroll av barnvagnar hösten 2003 riktas främst mot de märken och modeller på barnvagnar där verket tidigare blivit uppmärksammad på brister i säkerheten. Främst har dessa säkerhetsbrister gällt barnvagnarnas handtag. Verket hade när provningen inleddes kännedom om ett tjugotal incidenter/olyckor med olika barnvagnsmärken där den reglerbara leden på handtagets sida plötsligt lossnat på ena eller bägge sidorna samtidigt.

Säkerhet i barnvagn

Ett antal säkerhetsbrister anmäls varje år till Konsumentverket. Det kan handla om handtag som plötsligt går av eller bromsar som inte fungerar eller är svåra att bromsa. Andra anmälningar kan gälla vagnar som slår ihop över barnet eller vagnar som är så instabila att de välter. I detta avsnitt beskrivs lite närmare några säkerhetsbrister som varit vanligt förekommande de senaste åren.

Handtag

Reglerbara handtag

På senare år har de flesta barnvagnar som säljs i Sverige utrustats med ett ledat reglerbart handtag. Idag har i princip alla tillverkare en modell med handtag med ställbara leder i plast. Handtaget är ur säkerhetssynpunkt en av de viktigaste delarna på barnvagnen. Håller inte handtaget riskerar föraren att tappa kontroll över vagnen.
Sedan år 2000 har verket fått rapporter om olyckor och tillbud av denna typ av handtag och under 2003 kom en rad anmälningar.
Handtagen har gått av vid olika tillfällen. Exempel på situationer då olyckor och tillbud inträffat är; vid skogspromenad, nedför en trottoarkant eller när vagnen dragits upp- och ned för en trappa. Den allvarligaste kända olyckan resulterade i en skallskada där barnet dock klarade sig utan bestående men.
Tillbuden och olyckorna har följt samma mönster. Plastmaterialet i den ledade delen på handtaget har oväntat gått sönder på en ena sidan eller båda sidorna samtidigt. Brotten uppträder nära knutpunkten på leden.
Konsumentverket har låtit både Sveriges Provnings- och forskningsinstitut (SP) och plast- och textillaboratoriet IFP Research undersöka vagnar vars handtag gått sönder under användning.
I rapporten från SP konstateras att brotten var momentana, dvs. plötsliga vilket tyder på att orsaken till att handtagen gick sönder var dåligt eller felaktigt material i plasten som användes i leden. Det konstaterades även att låga temperaturer kan inverka på plastens hållfasthet. I rapporten från IFP konstateras att orsak till brott i den reglerbara leden med största sannolikhet beror på brister i konstruktion, brister vid tillverkning samt att den plast som använts i samtliga provade leder, polyamid6, blir spröd på grund av avfuktning under vinterhalvåret då luften är torr.

Risken för brott verkar öka under den torrare årstiden (vinterhalvåret). De flesta rapporterade olyckstillfällena inträffade under slutet av denna period.
Kvalitetsproblem och svårigheter att klara temperaturskillnader i plastmaterialet i detaljer på barnvagnar är enligt Konsumentverkets uppfattning ett känt problem hos tillverkare. Det kan inte uteslutas att vi om några år får nya olyckor och tillbud med ställbara handtag eftersom plasten i den ledade delen på handtaget också åldras.

Vändbara handtag

Genom att lossa en spärr eller låsning kan det vändbara handtaget flyttas till motsatt sida och därmed ändras körriktningen för barnet som sitter i.
Låsningarna som håller de vändbara handtagen har i många fall inte klarat uppåtriktade krafter, som t.ex. uppstår då vagnen dras upp för en trappa. När låsningen släpper tippar sitt/liggdelen omedelbart ner mot marken och barnet kan rutscha ut. Sedan problemet först uppmärksammades i Tyskland har ett tillägg till standarden gjorts.

Stabilitet

En barnvagn är oftast mest instabil bakåt, dvs i riktning mot handtaget, något som särskilt gäller små, lätta vagnar som sulkys. Större 4- hjuliga vagnar är mer stabila och klarar att ett barn står och lutar sig mot ryggstödet eller ligger med huvudet långt fram i ligginsatsen. De trehjuliga vagnarna är på grund av sin konstruktion mer instabila än en motsvarande fyrhjulig vagn. Några trehjuliga modeller har visat sig vara särskilt instabila. Produktutvecklingen för trehjuliga vagnar går snabbt framåt och nyare modeller är mer stabila än äldre.

Bromsar

Bromsar på barnvagnar finns i flera olika utföranden. Ur säkerhetssynpunkt är det viktigt att en broms tar när vagnen står på ett lutande plan. Det är också viktigt att det går snabbt och lätt att bromsa vagnen.

Provning

Val av barnvagnar

Tio barnvagnar valdes ut, dels med tanke på de anmälningar som kommit till verkets kännedom och dels för att försöka spegla de olika konstruktioner som finns på marknaden. Valda vagnar är avsedda för det nyfödda barnet upp till 2-3 års ålder och av 2004 års modell i samtliga fall utom ett.

Standarden

Barnvagnarna har provats efter standarden SS-EN1888:2003. Standarden godkändes i augusti 2002 efter 10 års diskussion av de 15 deltagande EU-länderna samt Island, Norge, Schweiz och Tjeckien. Den trädde i kraft april 2003. Tidigare har det inte funnits någon standard för denna produkt.
I standarden finns krav och provmetoder som barnvagnstillverkare ska uppfylla för att vagnarna ska anses uppfylla de krav på säkerhet som ställs i Produktsäkerhetslagen.
Konsumentverket har redan innan standarden EN1888 trätt i kraft kunnat konstatera att det saknats en tillfredställande provningsmetod för de vändbara- och/eller reglerbara handtag som idag dominerar marknaden. Därför provades barnvagnarna efter det ett tilläggsförslag på krav och testmetod förslag till standarden som är under utarbetande. i standardiseringskommittén. Vagnarna provades även efter ytterligare ett tillägg under utarbetande som gäller risken för att barn fastnar mellan sufflett och ryggstöd. Sedan 2005 är dessa tillägg antagna som en del av standarden.

Provningsmetod

Barnvagnarna provades på SP – Sveriges provnings- och forskningsinstitut. Vagnarna provades inte enligt hela den nya standarden. Istället valdes delar ur standarden som ur säkerhetssynpunkt är särkilt viktiga punkter på en barnvagn.

Avsnitt i SS-EN1888: 2003 som provades	
4	Det allmänna avsnitten om provningsvillkor
6.1.1-6.1.7+ 6.1.8 enligt prA3 EN1888	Åtkomliga smådelar, öppningar, huvudskydd etc.
7	Stabilitet
6.3	Låsning av chassi/insats
9 + 9.3 enligt prA2 EN1888	Handtag
10	Broms
11	Hopfällning av chassit
17	Uthållighetstest av konstruktionen på rullbana

Resultat

Samtliga vagnar som provades var av årsmodell 2004 utom Basson Roma som var av 2003 års modell.
Endast en vagn klarade provningen helt utan anmärkning (One tree hill). Två vagnar klarade sig med anmärkning på bruksanvisningen (Quinny freestyle, Knorr Nizza) och de övriga sju vagnarna underkändes i provningen på punkter som bedömdes vara så allvarliga att återkallelse för rättelse krävdes.

Sammanställning av provningsresultat och juridisk åtgärd

Barnvagn	**Resultat av provning**	**Riskvärdering**	**Juridisk åtgärd**
Quinny Freestyle Återförsäljare: European Nursery Group AB S. Portg. 19, 283 83 OSBY	Anm. bruksanvisning ej på svenska i övriga delar godkänd.	Liten risk för skada på barn	För kännedom med påpekande om bruksanvisning.
One tree hill Återförsäljare: One tree hill: Åkarv 7138 34 Älta	Godkänd på alla provade punkter.	-	Ingen. För kännedom.
Sofi Återförsäljare: Jysk Bäddlager AB Företagsvägen 6 232 37 Arlöv	Underkänd : § 6.8 prA3 EN1888- fasthållande av textila delar § 10 Parkeringsbroms	Stor risk för skada på barn om barnet fastnar mellan ryggstöd och suffelt, samt om broms inte fungerar.	Anmodan om säljstopp och återkallelse från återförsäljare och konsument för rättelse.
Alu joggingvagn Återförsäljare: Babyproffsen Mårtensgatan 11, 332 30 GISLAVED	Underkänd: § 10 Säkring vid hopfällning § 9.3 prA2 EN1888 Dynamisk handtagsprovning	Stor risk för skada på barn om chassit fälls ihop oavsiktligt, samt om handtag inte håller	Anmodan om säljstopp och återkallelse från återförsäljare och konsument för rättelse
Knorr Nizza Återförsäljare: Libro Group AB E. A. Rosengrens gata 19, Göteborg	Anm. bruksanvisning delvis ej på svenska i övriga delar godkänd.	Liten risk för skada på barn.	För kännedom med påpekande om bruksanvisning.

Barnvagn	**Resultat av provning**	**Riskvärdering**	**Juridisk åtgärd**
Eurobaby Duo Finesse Combi Återförsäljare: Unexo AB Hedvigsdalsvägen 62 Sollentuna	Anmärkning: Bruksanvisning saknas. § 6.1.2 Konstruktion §6.3 Fastsättning i chassi Underkänd: § 6.8 prA3 EN1888- fasthållande av textila delar § 11 Säkring vid hopfällning	Liten risk för skada på barn gällande brist i konstruktion och fastsättning i chassi som bör åtgärdas i framtida modeller. Stor risk för skada på barn om chassit fälls ihop oavsiktligt samt om barnet fastnar mellan ryggstödet och suffletten.	Påpekande om åtgärdande på de anmärkta punkterna samt anmodan om säljstopp och återkallelse från återförsäljare och konsument på underkända punkter.
Brio Duo Återförsäljare: European Nursery Group AB S. Portg. 19, 283 83 OSBY	Anmärkning: § 6.1 2 Konstruktion § 6.3 Fastsättning i chassi	Liten risk för skada på barn som bör åtgärdas i framtida modeller.	Påpekande om åtgärdande på de anmärkta punkterna.
Basson Roma Återförsäljare: Basson Baby Sauntevej 104 3100 Hornbæk ~ Danmark	Anmärkning: § 6.3 Fastsättning i chassit Underkänd: § 10 Parkeringsbroms	Liten risk för skada på barn som bör åtgärdas i framtida modeller. Stor risk för skada på barn om broms inte fungerar.	Påpekande om åtgärdande av låsning samt anmodan om säljstopp med anledning av bromsen.
Emmaljunga Baby Edge Återförsäljare: Emmaljunga Barnvagnsfabrik AB Emmaljunga 280 22 VITTSJÖ	Underkänd: § 10 Parkeringsbroms	Stor risk för skada på barn om broms inte fungerar.	Anmodan om säljstopp och återkallelse från återförsäljare och konsument för rättelse.
Dorjan Novell Återförsäljare: Basic-Baby Artillerig. 25 415 03 GÖTEBORG	Anmärkning: § 6.1 Konstruktion § 17 Rullmatta med hinder § 6.3 Fastsättning i chassi	Liten risk för skada på barn gällande konstruktion och fastsättning i chassi som bör åtgärdas i framtiden.	Påpekande om åtgärdande på de anmärkta punkterna.

Slutsats

Resultatet av provningen visar att en vagn underkändes vid provning av handtaget och att de flesta vagnarna uppvisade andra brister, främst underkända bromsar. Endast en vagn klarade sig helt utan anmärkning. Samtliga återförsäljare och tillverkare som fått sin produkt underkänt på en eller flera punkter agerade omedelbart för förbättra vagnens säkerhet.

Med tanke på att standarden inte trädde i kraft förrän i april 2003 och att provningen genomfördes i dec 2003, var det förhållandevis otillfredsställande resultatet inte oväntat. Att Konsumentverket uppmärksammat branschen på konstruktionsbristerna i reglerbara och vändbara handtag kan ha spelat roll för det positiva resultatet för den delen av provningen.

Bilaga 1 - Produktsäkerhetslagen

Produktsäkerhetslagen, SFS 2004:451, har till syfte att säkerställa att varor och tjänster som tillhandahålls konsumenter inte orsakar skada på person. Tillverkare och återförsäljare har alltid ansvar för att produkter som säljs på den svenska marknaden är säkra.

Om en produkt inte är säker ska näringsidkaren i regel ges tillfälle att frivilligt vidta de åtgärder som är nödvändiga. Om näringsidkaren inte utnyttjar denna möjlighet kan han åläggas att lämna säkerhetsinformation, förbjudas att tillhandahålla varan, åläggas att lämna varningsinformation, åläggas att återkalla varan och även förbjudas att exportera varan.

Bilaga 2 - Bilder på de provade barnvagnarna

Quinny Freestyle

Alu joggingvagn

One tree hill

Knorr Nizza

Sofi

Eurobaby Duo Finesse Combi

Brio Duo

Emmaljunga Baby Edgr

Basson Roma

Dorjan Novell